

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

3 Vtrum dispensatio Eucharistiæ solum pertineat ad sacerdotem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

ARTICVVS III.

Verum dispensatio huius sacramenti pertineat solum ad Sacerdotem.

4 c 21 q 2 a
1 q 1 ad 3 Es
d. 11 q 1 & 2
Vi hinc
in eius legēda

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod non pertineat solum ad Sacerdotem dispensatio huius sacramenti. Sanguis enim Christi non minus pertinet ad hoc sacramentum, quam corpus. Sed sanguis Christi dispensatur per Diaconos, unde & beatus Laurentius dixit beato Sixto. Expetire, vtrum idoneum ministrum elegeris, cui commissi Domini sanguinis dispensationem. Ergo & paritate dispensatio corporis Christi, non pertinet ad solos Sacerdotes.

2. Præterea, Sacerdotes constituuntur ministri Sacramentorum. Sed hoc sacramentum perficitur in consecratione materia, non in vsu, ad quem pertinet dispensatio. Ergo videtur, quod non pertineat ad Sacerdotem corpus Domini dispensare.

Cap. 3. Eccl.
hier. p. 1. c. 6.

3. Præterea, Dionysius dicit in lib. Eccles. Hierar. quod sacramentum habet perfectam virtutem, sicut & Christina. Sed signare christumate baptizatos, non pertinet ad Sacerdotem, sed ad Episcopum. Ergo etiam dispensare hoc sacramentum, pertinet ad Episcopum, non ad Sacerdotem.

De cons. d. 2
c. Peruenit

Sed contra est, quod dicitur de Consecratione, distinctione. 2. c. Peruenit ad notitiam nostram, quod quidem presbyteri laico aut femine corpus Domini tradunt ad deferendum infirmis: igitur interdicit Synodus, ne alius præsumptio vltorius fiat, sed presbyter per semetipsum infirmos communit.

Ar. 2. huius
quaest.

Respondeo dicendum, quod ad Sacerdotem pertinet dispensatio corporis Christi, propter tria. Primo quidem, quia (sicut dictum est) ipse consecrat in persona Christi. Ipse autem Christus, sicut consecrauit corpus suum in cena, ita & alij sumendum dedit. Unde sicut ad Sacerdotem pertinet consecratio Corporis Christi, ita ad eum pertinet dispensatio. Secundo, quia Sacerdos constituitur medius inter Deum & populum. Unde sicut ad eum pertinet dona populi, Deo offerre, ita ad eum pertinet, dona sanctificata diuinitus populo tradere. Tertio, quia in reuerentiam huius sacramenti, à nulla re contingitur, nisi consecrata. Unde & corporale & calix consecrantur, & similiter manus Sacerdotis, ad tangendum hoc sacramentum. Unde nulli alij tangere licet, nisi in necessitate, puta, si caderet in terram, vel in aliquo alio necessitate casu.

Ad primum ergo dicendum, quod Diaconus, quasi propinquus Ordinis sacerdotali, aliquid participat de eius officio, vti scilicet, dispensat sanguinem, non autem corpus, nisi in necessitate, iubente Episcopo, vel presbytero. Primo quidem, quia sanguis Christi continetur in vase: unde non oportet, quod tangatur à dispensante, sicut tangitur corpus Christi. Secundo, quia sanguis designat redemptionem à Christo in populum deriuatam: unde & sanguini admiscetur aqua, quae significat populum. Et quia Diaconi sunt inter Sacerdotem & populum, magis conuenit Diaconis dispensatio sanguinis, quam dispensatio Corporis.

Ad secundum dicendum, quod eiusdem est hoc sacramentum dispensare, & consecrare, ratione iam dicta.

Ad tertium dicendum, quod, sicut Diaconus in aliquo participat illuminatiuam virtutem sacerdotis, in quantum dispensat sanguinem, ita sacerdos participat perfectiuam dispensationem Episcopi, in quantum dispensat hoc sacramentum, quo perficitur homo secundum se, per comparationem ad Christum. Alia autem perfectiones, quibus homo perficitur per comparationem ad alios, Episcopo reseruantur.

DISPUTATIO LXXII.

De præceptis & obligationibus ad ministros Eucharistiae dispensatores pertinentibus.

Est vltima disputatio moralis pertinet ad Eucharistiam, vti sacramentum Eucharistiae est, in qua breuiter dicemus, quis possit licite dispensare: deinde, cum quibus possit licite dispensare, ac tandem, quomodo digne, & licite dispensabit.

SECTIO I.

Vtrum solus Sacerdos possit hoc sacramentum iure alicui dispensare.

Quidam sentiunt, ex diuino iure solos Sacerdotes posse licite ministrare sacramentum, Soto dist. 12. quaest. 1. art. 3. Ledema qu. 23. art. 3. Et videtur esse sententia D. Thomae hic, qui, licet non addat, hoc esse diuinitus datum, tamen absolute docet dispositionem huius sacramenti ad Sacerdotes pertinere. Et potest primo probari ex illo. 1. ad Corinth. Sic nos (id est, Sacerdotes) existimet homo vti ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei: nam, si in genere de sacramentis hoc dicit Paulus, multo magis de hoc Sacramento, quod omnium est dignissimum, & summa veneratione tractandum. Secundo ex verbo illo: (Hoc facite) nam vti hoc verbum demonstrabat Christi actiones, ad solos Sacerdotes pertinet: Christus autem & consecrauit, & dispensauit: ergo vtrumque commisit Sacerdotibus solum. Tertio ex Concilio Rhemen. ca. 2. m. c. Peruenit, de Consecrat. d. 2. vbi horribile & detestandum dicitur, quod per laicos Eucharistia ad infirmos mitatur, qua exaggeratione & dicendi modo satis indicatur, illam non esse nouam vel Ecclesiasticam prohibitionem, sed reprehensionem actionis perse iniquae, & iuri diuino contrariae: & videtur ibi omnes alij gradus excludi: nam concludit textus, vt presbyter per semetipsum infirmum communit, quod si aliter fecerit, gradus sui periculo subiacet. Quarto accedit consuetudo Ecclesiae ratione fundata: nam, quia solus Sacerdos sanctificat, ideo ad illum solum spectat, quae Deo obtrulit, populo communit. Unde ait Dionysius cap. 3. de Eccles. Hierar. par. 1. Dionys. & 3. Orat Sacerdos, vt sacramenta sancte coniciat, & caste distribuat.

In contrarium esse videtur, quia ex antiqua Ecclesiae consuetudine constat, hoc sacramentum interdum esse dispensatum à Diaconis, praesertim, quoad speciem sanguinis, quando haec populo dabatur, vt colligitur ex Clem. libr. 8. Constit. capit. 2. & ex verbis Cypriani. lib. de Lapis circa finem; Solemnibus ad Cyprianum impletis, Diaconus calicem offerre praesentibus cepit. & ex verbis Laurentij ad Sixtum. Expetire, vtrum idoneum ministrum elegeris, cui commissi Domini sanguinis dispensationem. Et ex antiquis liturgiis idem constat, qui vsus forte inde manauit, quod tunc frequenter fideles communicabant, & ideo, vt breuius & commodius fieret, commissum est Diaconis, vt presbyteros in eo munere iuuarent; quia vero prius dabatur corpus, quam sanguis, ideo precedebat Sacerdos offerens corpus, & sequebatur Diaconus ministrans calicem; quod etiam ideo facilius concessi potuit, quia ad ministrandum corpus, oportet illud tangere manibus, ad dispensandum vero sanguinem satis est, calicem attingere. Unde nunc etiam Romae cum Pontifex solemniter ministrat, corpus prius proprijs manibus sumit: Diaconus vero ei polita languiem ministrat. Haec autem differentia non refert, quo minus intelligamus, iure diuino idem dicendum

extra substantiam eius, ideo non repugnat, ut alicui possit dispensatio committi, cui non potest sacramenti confessio delegari: quia ea, quae substantia sunt, immutabilia: accidentalia vero facilius variationem recipiunt: praesertim, quando iam substantia sacramenti effecta supponitur. Unde hic etiam applicari potest doctrina Concilij Tridentini: scilicet, salva substantia sacramentorum, Christum commisisse Ecclesiae, quae ad eorum dispensationem pertinent: nam quod hoc sacramentum dispensatur à sacerdote, vel à Diacono, non spectat ad substantiam sacramenti; ergo in hoc nihil praesertim statuitur diuinum, sed consilium est Ecclesiae dispositioni. Tandem addere possumus congruentiam, quia, nec tale ius diuinum satis ostendi potest, neque fuit necessarium: quia interdum potest ad utilitatem fidelium pertinere: ut per alium, quam per Presbyterum detur hoc sacramentum: & potest fieri cum debita reuerentia.

Questio respondetur

Sed quaeret aliquis, an iure diuino prohibetur sine hoc ministerio committatur Diacono, extra casum necessitatis: inferioribus vero nec in necessitate. Respondetur, rem esse incertam, probabilius tamen videri, nihil circa hoc esse specialiter dispositum diuino iure, praeter id, quod ipsa naturalis ratio dicit, supposita institutione huius sacramenti, de veneratione & reuerentia, qua contrectandū & dispensandum est: & hoc indicant consuetudines variae, quas reuelimus, nemo enim prudens eas, ut diuino iuri contrarias damnauit. Hoc etiam probat doctrina Concilij allegata: Et denique, quia nullum est principium sufficiens, in quo tale ius fundari possit. Dices: haec actio dispensandi hoc sacramentum est supernaturalis: ergo exerceri non potest licite absque supernaturali potestate: ergo hoc ipso, quod Christus non dedit inferioribus potestatem ad huiusmodi actionem, eam ipsis prohibuit. Respondetur, in primis negari posse, illam actionem esse supernaturalem proprie ac formaliter, sed tantum materialiter ex parte rei, quae sub speciebus sacramentalibus datur: & ob hanc causam dici potest, ad eam actionem nullam esse necessariam potestatem supernaturalem: sed solum, quod in re ipsa supponatur supernaturalis consecratio facta. Sed, licet hoc verum sit, considerando actionem illam metaphysice, tamen considerando illam moraliter, merito dici potest supernaturalis: quia est dispensatio cuiusdam rei supernaturalis in ordine ad supernaturalem finem & bonum animarum, & ideo ius illius secundum potestatem excellentiae ad solum Christum pertinet, secundum potestatem autem participatam ad alios spectat, iuxta Christi Domini concessionem, & ordinationem, ut autem actus licite fiat, non tantum physice, sed moraliter considerandus, ut per se constat, & ideo sine potestate & concessione aliqua supernaturali non potest haec actio legitime fieri. Respondetur ergo secundo, illas rationes solum probare, iure diuino esse prohibitam hanc actionem inferioribus absque concessione Sacerdotis, vel absque necessitate quae illi aequiualet, ut iam dicemus: facta autem huiusmodi concessione per eam aliquo modo extenditur, & communicatur illis potestas supernaturalis, per quandam delegationem extrinsecam, seu coniunctionem quandam moralem instrumenti cum suo principali agente, & hoc est satis, ut actio illa, per se loquendo & stando in iure diuino, licite fiat.

Dico tertio, nunc iuxta praesentem praxin Ecclesiae solos Sacerdotes posse per se dispensare hoc sacramentum, in casu vero necessitatis posse id committere tantum Diacono. Ita sentiunt Theologi citissimi regularitati, & praeterea Alenf. 2. parte. quaest. 50. membr. 3. & cor Eucharistia distribuitur. Et ad hanc doctrinam declarandam, est obseruandum primo, supposita consuetudine, quam iam tenet Ecclesia communicandi populum sub vna tantum specie panis, doctrinam hanc consentaneam et-

iam esse traditioni & frequentiori vsui primitiue Ecclesiae, quae semper fuit, ut corpus Domini per solos Presbyteros ordinarie dispensaretur: dispensatio autem sanguinis, quae olim per Diaconos habebatur, iam cessauit. Secundo quod in casu necessitatis hoc potest committi Diacono, per Episcopum, vel Presbyterum, constat: quia non est specialiter ab Ecclesia prohibitum. Quarto vero potest, an necessaria sit iusta aliqua causa, ut haec facultas concedatur, & ut is, cui conceditur, ea legitime utatur. Nam Syluester, verbo, Diaconus, significat praecipuum Episcopi vel Presbyteri sufficere, etiam si nulla subit causa. Quod tamen absolute dictum, vel sonat, non videtur verum, nam iura, quae concedunt hanc facultatem, expresse requirunt rationabilem causam: ergo nulla iusta causa intercedente, iniquum & contra iura esset tale mandatum: ergo non obligaret, imo neque ei obedire posset, quando certo constaret, nullam interuenire huiusmodi causam, scilicet, quando hoc non constaret: nam tunc parendum esset superioribus, vel credendum Episcopo, aut Presbytero causanti impedimentum, quamuis inferiori esset ignotum, maxime, quia non oportet hanc causam esse extremam, sed moralem, ut quod Sacerdos sit debilis, vel infirmus, &c. Quo fit, si praeter Diaconum, sint alij Presbyteri, qui possint, & velint illud munus suscipere, non posse Episcopum illud committere Diacono, neque Diaconum illud acceptare, quia iam cessat omnis necessitatis ratio, & fortasse propter hanc causam fere nunquam hoc munus per Diaconum exercetur, quia nunquam moraliter loquendo, talis occurrit necessitas: est enim magnus Sacerdotum numerus: Diaconi vero pauci sunt, & breui tempore in eo solo gradu consistunt, & ubi contingit, vnum tantum esse Sacerdotem, vix reperitur vnquam, quod Diaconum habeat, qui sibi ministrat.

Difficultas vero est, quid facturus sit Diaconus quando urget necessitas communicandi infirmum, & nullus adest Sacerdos, qui, vel id per se faciat, aut facultatem faciat Diacono tribuat, vel certe si adest neutrum praeritare velit, sed hominem potius delerere, ut sine viatico moriatur. Respondetur in priori casu, si tanta sit necessitas, ut moraliter timeatur, proximum sine viatico discessurum, tunc Diaconum posse illud dispensare, vel quia tunc praesumitur interpretata voluntas Pastoris, vel certe, quia pro tali casu iure communi censetur illi talis facultas concessa. Unde in dicto can. Con. Carth. solum requiritur illius Presbyteri, quando Presbyter adest, & sumitur etiam ex Gelas. ep. 1. c. 9. & 20. ubi simpliciter hanc facultatem concedit Diacono in absentia Presbyteri ob necessitatem, & idem fere habetur in Con. Nicen. c. 14. In alijs vero occasionibus extra mortis articulum raro concedendum est Diacono, ut haec facultas utatur, praesertim iuxta praesentem Ecclesiae statum, in quo fere omnino iam in dissuetudinem abiit, ut Diaconi hoc munere fungatur. At vero in alio casu Syluester sentit, non posse Diaconum ministrare in praesentia Presbyteri, etiam si ille ex malitia Diacono facultatem denegerit, quia Diaconus non potest hoc facere, nisi ut instrumentum Presbyteri, tunc autem non potest Diaconus habere ratione instrumenti, si principale agens illum mouere nolit. Soto autem tenet contrarium, & mihi magis probatur, quando necessitas tanta est, ut viaticum sit agro ministrandum, quia praesentia Sacerdotis sua potestate abutentis, ac si nulla esset, reputanda est, & recurrendum ad voluntatem interpretatiuam superioris Episcopi, vel Pontificis, sed ad commune ius, vel certe si necesse sit ad Christi voluntatem, quae in eo casu censetur dedisse huiusmodi facultatem semper autē supponendum est, & nullum esse graue scandalum, & satis constare, Sacerdotis vel superioris voluntatem, hanc facultatem negant esse iniquam: nam si fortasse aliquam iustam & rationabilem suam negationis causam habeat,

tunc cessaret ratio præsumptionis, eiusque voluntati merito parendum esset.

Munus ad ministrandi Eucharistiam nullius Diaconi inferi- or obtra- hit.
 Ultimo dicendum est munus hoc non committendum inferiori clerico infra Diaconum, & multo minus laico. Ita sentiunt communiter Doctores, citantque dictum cap. Peruenit, quod certe, vel nihil, vel nimium probat, quia ibi nec Diaconus excipitur, sed solus Presbyter per se præcipitur ministrare. Unde necesse est intelligi: quando potest, & non vrger alia necessitas. Magis videtur hoc suadere consuetudo Ecclesiæ: nunquam enim legimus, hoc sacramentum fuisse ministratum per Subdiaconos, nedum per inferiores maxime laicos, quibus etiam sacra vasa tangere prohibitum est: ergo multo magis Eucharistiam tangere. Sed, quamuis hæc doctrina communis, regulariter & extra casum necessitatis vera sit, tamen de casu extremæ necessitatis merito dubitari potest, an sit excipiendus, ne proximus sine viatico moriatur. Nam Doctores idem in eo casu sentiunt, quibus in re morali contradicere difficile est. Ratio tamen videtur oppositum persuadere, quia tunc non est ex natura rei malum, vel contra reuerentiam sacramenti, vt à laico, verbigratia, ministretur, quia vel id esset malum propter contactum, & hoc non, quia, vt supra dixi, fideles solebant hoc sacramentum manibus accipere, vel propter sacramenti vsum, & hoc non, quia supponitur ex parte recipientis, & necessitas & dispositio sufficiens, & ex parte dantis, reuerentia debita & necessitas etiam, quia non adest alius, qui ministret, cur ergo talis vsum ex se malus est? Neque etiam est malus, quia iure diuino prohibitus, quia, vt dixi, nullum est tale ius, neque ostendi potest, neque etiam est malus, quia prohibitus iure Ecclesiastico, nullum enim est, quod specialiter de hoc casu necessitatis loquatur, & iura, quæ generaliter loquuntur, nunquam hunc casum comprehendunt, qui semper ceteris exceptus in huiusmodi prohibitionibus, vt patet de excommunicatis, schismaticis, &c. Denique consuetudo Ecclesiæ, cum ad summum habeat vim legis positivæ, eandem recipit interpretationem: præcipue, quia hic casus tam rarus est, vt de illo non possit dici consuetudo introducta: nam, si quando occurrit, etiam interdum legitur datum sacramentum à laico: ergo ex nullo capite probari potest, hoc esse malum: sed de hac re iterum inferius redibit sermo.

SECTIO II.

Verum omnibus Sacerdotibus liberum sit Eucharistiam administrare.

Ratio dubij.
 Ratio dubitandi oritur ex præcedente sectione: Nam Sacerdos habet hanc potestatem ab ipso Christo, & eius actus non est iurisdictionis, sed Ordinis tantum: ergo potest suo arbitrio illum exercere, maxime si non sit ab Ecclesia suspensus: sicut potest sua voluntate sacrificium offerre pro aliquo. In contrarium est, quia non est liberum Sacerdoti dare Eucharistiam in aliena Ecclesia, seu homini sibi non subdito, sine proprii Pastoris facultate.

Potest hoc sacra. entis ministrandi iurisdictionis exigi vel facultatem ad ea qui iurisdictione sunt.
 In præcedente sectione explicuimus potestatem Ordinis ad hoc munus necessarium, quam diximus communem esse omnibus Sacerdotibus, nunc agimus de potestate iurisdictionis, an scilicet necessaria etiam sit, vt hunc actum Ordinis exercere liceat. In qua re dicendum est, præter potestatem Ordinis requiri et potestatem iurisdictionis, & ideo non esse liberum cui libet Sacerdoti hoc sacramentum ministrare, sed solum habenti iurisdictione respectu eius, cui illud administrat, vel facultatem ab eo, qui talem iurisdictionem habet. Conclusio est certa, & recepta ab omnibus, & colligitur ex doctrina supra tradita de sacramentis in genere: vbi ostendimus, sacramentorum administrationem iurisdictione requirere, vt licite fiat, vt etiam colligitur ex Clemen. Dudum, de sepulturis. In

particulari vero de hoc sacramento in Conc. Carth. *Conc. Carth.* l. c. 7. sic legitur. Statuar Grauitas vestra, vnusquisque clericus, vel laicus, non communicet in aliena plebe absque licentia Episcopi sui, & omnes Episcopi responderunt. In hoc, clero & laicis conuenientissime prouiderunt. Et idem decernitur in Conc. Mileuit. cap. 18. quibus locis, licet prohibitio fiat ex parte communicantium, ne ab alienis Eucharistiam percipiant, tamen relatio hæc mutata est, & reciproca obligatio. Quæ etiam in ipso naturali iure fundata est supposita Christianæ Reipub. institutione, & debita gubernatione, vt nemo mittat falcem in messem alienam nec ius alienum vsurpet, alioqui nec iustitia aut pax seruari possunt, nec diuina mysteria conuenienter dispensari neque animabus fidelium pro earum captu vel necessitate prouideri, & ideo antiqua etiam consuetudine seruati sunt, vt, qui præest, hoc sacramentum populo dispense, vt colligere licet ex Dionys. c. 3. de Ecclesiastica Hierar. & Iustino apolog. 2. pro Christiana. & Tertul. lib. de Corona militis, cap. 3. & ex cap. Omnis vnusquisque sexus, de Pœnit. & remis. Tandem, pascere gregem Christi non est munus cuiuscunque Sacerdotis: sed proprii Pastoris, propter quod etiam actus publice cocionandi hoc ius aliquo modo requirit: quia est actus pascendi oves: ergo multo magis requiritur in dispensatione huius sacramenti, quod, & est potissimum animæ cibis, & maiorem dispositionem in suscipiente requirit.

Milenio.
Dionys. Iustin. Tertul.
 Hinc sequitur esse peccatum mortale, ministrare hoc sacramentum sine debita iurisdictione aut facultate, vt omnes docent, quia est alienum vsurpare ius in re graui, & cum animarum periculo, per se loquendo & contra pacem & debitam gubernationem, & ordinem Ecclesiæ: intelligendum autem hoc est ex suo genere, quia si intercedat bona fides, & interpretatiua, seu psumpta voluntas Pastoris, pbabili causa, excusari poterit peccatum, vel omne, vel saltem mortale. In quo est notanda differentia inter hoc sacramentum & poenitentiam: nam in confessione necesse est, vt antecedit iurisdictione, quia ab illa pendet substantia actus, & ideo non sufficit ad illam ratiobitio de futuro, nec præsumptio consensus postea præstandi, sed requiritur præcedens voluntas dandi iurisdictionem, hic vero iurisdictione non requiritur ad substantiam actus, sed ad debitum ordinem & modum: & ideo sufficere poterit probabilis spes & præsumptio voluntatis pastoris, qui approbaturus creditur, quod gestum fuerit, & ita sentit Nauarr. cap. 21. *Nauarr.* num. 52.

Illatio.
 Sed inquires, an huic peccato sit aliqua poena vel censura annexa. Respondetur, nullam esse generatim latam pro omnibus sacerdotibus, nam irregularitas, quæ contrahitur propter hoc peccatum, quia, vt in superioribus est dixi, illa non est imposita contra vsurpantes iurisdictionem alienam, sed contra exercentes solenniter actum Ordinis, sine tali Ordine suscepto: in hoc aut casu, de quo agimus, non interuenit defectus Ordinis, sed iurisdictionis. Iuxta dicta vero sectione, præced. qui hoc sacramentum ministraret, solenniter sine debito Ordine, illam poenam incurreret, non minus quam qui solenniter baptizaret: quia etiam dispensatio huius sacramenti vere est actus Ordinis & illa irregularitas generaliter lata est. At vero circa casum, de quo nunc agimus, lata est excommunicationis censura in Clem. Religiosi, de privilegio specialiter contra religiosos, qui sine facultate Pastorum Eucharistiam administrant, & ipso iure incurrunt, & Papæ referuatur, quam legem explicant Syluest. verbo, Excommunicat. 7. Excom. 14. Caiet. verb. Excommunicatio. cap. 64. Nauarr. cap. 27. num. 102. breuiter tamen hæc videntur obseruanda. Primum est, hanc legem, vt dixi, quæ specialiter dirigitur ad religiosos, vt ex verbis eius constat, non esse extendendam ad ceteros Sacerdotes, etiam si quadam similitudine

militudo, vel rationis aequalitas, intercedere videatur, quia neque hoc sufficit in huiusmodi legibus, praesertim poenalis, quae restringenda sunt, neque fortasse est verum, quia in religiosis potuit esse specialis causa, quia cum non possint tam facile ab Episcopis coerceri, liberius possunt praedictam iurisdictionem usurpare, ut ibi Glossa notat. Secundo, ut haec censura incurratur, necesse est, ut transgressio ex praesumptione fiat: nam, qui ex ignorantia id facit, putas sibi licere, vel ex rati habitatione probabiliter praesumpta, non incurrit hanc censuram, ut Caiet. notat, nam hanc vim habet verbum illud in hac lege positum, (Religiosis, qui, &c. praesumpserint.) Tertio non tantum incurritur haec excommunicatio si Eucharistia detur in necessitate per modum viatici (ut aliqui eam limitant) sed in vniuersum, siue in necessitate, siue extra illam, siue publice, siue occulte ministraretur, quia verbalegis sunt generalia, neque est vlla ratio ad limitanda illa praesertim cum eadem censura ibi apponatur propter alios actus minus graues, minusque necessarios, quam sit communio quomodocumque data. Quarto haec censura comprehendit religiosos, qui ministrant Eucharistia secularibus clericis aut laicis, non vero eos, qui eam ministrant alijs religionis sine Praelatorum facultate, etiam si in eo fortasse peccent: patet ex verbis legis, Religiosi qui clericis aut laicis sacramentum Eucharistiae administrare praesumpserint, &c. in quibus verbis omnes interpretantur, condistingui clericos & laicos, a religiosis. Et ex fine legis non licet colligere, quia illa lex lata est in fauorem Parochorum, sub quibus non comprehenduntur superiores religionis. Vnde cum ibi requiritur licentia Presbyteri Parochiani, eo nomine non comprehenditur superior religionis, nunquam enim sic appellari consuevit: ergo neque etiam comprehenditur administratio, quae religiosis fit, qui non indigent licentia Parochiani Presbyteri. Quinto, cum ibi exigitur licentia Parochialis Presbyteri, a fortiori subintelligitur, vel comprehenditur omnis, qui superiorem iurisdictionem habeat in sacramentorum administratione, ut sunt Papa, Episcopus, vel Vicarius eius, ut latius dicitur in materia de Confessione; quia hi comparantur cause vniuersali, quae per se potest, quicquid potest particularis: vnde ibidem excipiuntur religiosi habentes priuilegia a sede Apostolica: nam illi eis legitime vtendo non male faciunt, neque contra illum Canonem: vnde nec censuram incurrun. Tandem, quod ibi Parochialis Presbyter appellatur, modus loquendi tantum est: nam licet contingat, non esse Presbyterum, potest hanc concedere facultatem, quae non a potestate Ordinis, sed a potestate iurisdictionis per se directe manat.

2. Conclusi. Secundo dicendum est, hanc potestatem dispensandi hoc sacramentum quoad iurisdictionem esse duplicem, ordinariam, & delegatam, & priori modo conuenire Episcopis, Parochis, alijsq; quibus ex officio animarum cura incumbit: posteriori autem modo conuenire his, quibus ordinarij Pastores per facultatem, vel priuilegium illam concedunt: vnde his omnibus, & illis solis licita est haec dispensatio. Tota haec conclusio certa est, & quoad vltimam partem sequitur ex praecedente; de illo autem duplici modo iurisdictionum dicendum latius est in materia de Confessione: nam quia in illo sacramento iurdictio magis est necessaria, & quodammodo substantialis, ideo illo loco magis ex professo de illa disseritur. Nunc declaratur breuiter, nam hic actus dispensandi hoc sacramentum maxime necessarius est ad oues Christi pacendas: ergo potestas exercendi illum actum, necessaria est Pastori earum: ergo ex proprio munere, & officio illi conuenit: hoc autem ipsum est habere hanc potestatem ordinariam, siue iure ordinario, & hoc modo habet illam Summus Pontifex supra totam Ecclesiam, Episcopus in suo Episcopatu, Parochus in sua Parochia, & eadem proportione Ge-

neralis, Provincialis, & Rector seu Superior in sua religione; habentes autem ordinariam potestatem, possunt illam committere seu delegare, sicut in omni iurisdictione constat, & in praesenti Parochus potest hanc facultatem dare, ut constat ex cap. Omnis vtriusque sexus, ut ex Clement. I. de priuilegijs: vnde a fortiori potest superior potestas Episcopi, vel Pontificis, quia iurdictio superioris vniuersalis est, magisque independens. Hoc autem in praesenti dupliciter fieri potest, vno modo ex parte ministrantium, dando eis facultatem ad ministrandum hoc sacramentum, vel ex parte recipientium, dando eis facultatem ad eligendum Sacerdotem, qui eis hoc sacramentum ministret. Et hoc posteriori modo conceditur fidelibus haec facultas per bullam Cruciatam (ut quidam putant) posteriori autem modo conceditur mendicantibus religionis, & alijs per sua priuilegia, & aliquibus eorum non solum datur, ut per se possint ministrare, sed etiam, ut in eorum domibus, seu Ecclesijs id possint facere alij simplices Sacerdotes, ex facultate superioris talis domus seu religionis, itemque hoc conceditur ipsis religionis in alijs Ecclesijs, quando in eis concionantur, ut constat ex priuilegijs mendicantium, Societatis, & aliarum religionum.

Duo vero circa haec priuilegia dubitari solent in praxi: Primum est, an ad huiusmodi ministerium eligi possit simplex Sacerdos non expositus, seu approbatus ab ordinario, vel necesse sit, esse expositum ab Episcopo ad ministranda sacramenta, iuxta nouum ius Con. Trid. sess. 23. c. 15. de reformat. & idem quari potest de Parocho, an possit in sua Parocho delegare hanc facultatem culibet simplici Sacerdoti. Quidam enim non indolenti consulunt, vel etiam necessarium existimant, fortasse quia sub confessione solet etiam communio comprehendere, quando expresse non excipitur, ut supra dicebamus, quandoque in iure datur facultas absoluedi in articulo mortis, dare etiam facultatem dandi Eucharistiam. Et in bulla Cruciatam non conceditur expresse facultas eligendi, qui Eucharistiam ministret, & tamen in facultate eligendi confessorum, intelligitur concessa: ergo e contrario, sicut requiritur ex decreto Concilij Trident. ut fit ab Episcopo approbatus Sacerdos, cui deleganda est facultas audiendi confessionem, ita etiam cui deleganda est facultas ministrandi Eucharistiam. Nihilominus tamen non existimo hanc sententiam proprie & in rigore sumptam veram esse ex vi decreti Concilij Trident. quod limitandum censio ad solum sacramentum confessionis, ut verba eius formaliter continent. Primo quidem, quia cum illa lex fit quodammodo odiosa, quatenus restringit, & limitat iurisdictionem, non est extendenda vltra verborum proprietatem, & formalem decisionem, neque in eis rebus argumentum a simili esse alicuius momenti. Secundo, quia spectando intentionem illius legis, est valde diuersa ratio de confessione & de Eucharistia: nam ibi multo maior scientia & prudentia: & aliae qualitates requiruntur in ministerio, quam in hoc sacramento, ut per se constat, quia ille est iudex, & medicus spiritualis, hic autem nihil aliud praestat, quam consecratum sacramentum ad usum applicare, & ei distribuere, quem supponit a proprio Pastore iam esse approbatum, cum ab illo habeat dandi facultatem. Neque ratio in contrarium facta vrget. Nam etiam si totum quod assumitur, concedatur, non recte colligitur, quia, cum administratio sacramenti confessionis difficilior sit, quam communionis, concessio difficiliori potest intelligi concessum quod facilius est: negato vero actu difficiliori, non inde inferitur, faciliorem etiam esse negatum, ut per se separatum ab alio, maxime, cum illud prius ad priuilegium pertineat, & ideo ampliandum sit, aliud vero minime, & ideo fit potius restringendum.

Addo tamen, circa illud, quod in ea ratione assumitur,

mitur, non immerito dubitari posse, an concessa alicui facultate administrandi sacramentum confessionis, censetur etiam concessa administrandi Eucharistiam, & è conuerso, an habita facultate ad eligendum confessorum, intelligatur etiam habita ad eligendum ministrum Eucharistiae, seu ad suscipiendum hoc sacramentum, à quocunque Sacerdote uoluerit. Quidam enim ita sentiunt, & quia (vt Caiet. ait in Sum. verbo, Excommunicatio, c. 63.) non semper necesse est, vt in huiusmodi licentijs hoc sacramentum in specie nominetur, sed satis est, vt ex verbis licentiæ communiter intelligi valeat, concederem licentiam dare etiam hanc facultatem, sed ex prædictis verbis communiter omnes hoc intelligunt propter rationes adductas. Nihilominus hæc sententia mihi non videtur vera, neque secuta. Primo, quia hi actus sunt diuersi & separabiles, & similiter potestas ad vtrumque requisita, vt per se euidentis est. Ergo concessa vna facultate non necessario conceditur altera, neque è contrario, ex vi & proprietate verborum: ergo sine alio maiori fundamento non est extendenda talis facultas, nec recte Caietani doctrina applicatur, quia ille solum intendit docere, non esse necessarium, vt in huiusmodi facultatibus hæc sacramenta in specie nominentur, sed satis esse, quod generalibus verbis aut indefinitis, aut alia quacunque ratione, voluntas concedentis exprimitur: hic autem contendimus solam expressionem sacramenti Pœnitentiæ non satis esse, vt intelligatur concessa facultas ad sacramentum Eucharistiae, de quo Caietanus nihil dicit. Secundo in bulla Cruciatæ conceditur facultas omnibus fidelibus eligendi confessorum approbatorum ab Ordinario, quotiescunque uoluerit, & tamen ibi non intelligitur posse eligere Sacerdotem, à quo recipiant sacramentum Eucharistiae, alioqui, sicut ex vi illius clausula generalis possunt satisfacere præcepto annuæ confessionis, cuiuscunque approbato Sacerdote simplici constentur, ita etiam possent implere præceptum annuæ communionis ab eodem suscipiendo Eucharistiae sacramentum: quod est plane falsum, & contra consuetudinem Ecclesiæ, & contra verba contenta in alia priori clausula eiusdem bullæ. Vnde hic habemus euidentis exemplum, vbi sub facultate ad sacramentum annuæ confessionis non intelligitur expressa facultas ad sacramentum annuæ communionis: ergo idem intelligendum est de facultate ad confessionem absolute, quod non necessario comprehendatur sub illa facultate ad communionem.

Quocirca (vt hoc obiter noetur) ex vi illius clausula bullæ Cruciatæ, in qua conceditur facultas ad eligendum confessorum, non intelligo, esse concessam facultatem ad recipiendam Eucharistiam à tali confessore, vel ab alio simplici Sacerdote electo ad hoc munus per ipsum penitentem: quia nullum est verbum in ea clausula, ex quo hoc colligi possit. Neque hoc mirum esse debet, quia etiam non datur facultas ad recipiendum sacramentum Extremæ vntionis, vel Matrimonij. Et ratio esse potuit, vel quia sacramentum confessionis est maioris necessitatis, vel quia in eo est specialis difficultas, ratione cuius, & conueniens se ipsimè, semperque grata est hominibus hæc libera facultas eligendi confessorum, qui, vel penitentem de facie non agnoscat, vel qui facilius conscientiam eius intelligat, vel denique propter alias causas gratior sit penitenti, aut certe id fieri potuit, quia sacramentum Pœnitentiæ magis priuatum & occulte ministratur, quam cætera, & ideo magis expedit, vt quamuis, quoad sacramentum confessionis quodammodo eximatur fidelis à subordinatione, quam suo ordinario Pastori debet; in vsu tamen aliorum sacramentorum illam obseruet. Et hæc rationes confirmant etiam, quod intendimus, scilicet non esse necessarium, vt in his facultatibus sub confessione comprehendatur communicatio: quando vel in iure expressum non est, vt in articulo mor-

Franc. Suarez Tom. 3.

tis, vel ex alijs verbis facultatis id non satis colligitur. Exemplum etiam illud de Extrema vntione, hoc non parum confirmat, quia data facultate administrandi sacramentum confessionis, non intelligitur data ad Extremam vntionem: ergo neque ad communionem. Dices, ergo simpliciter in tota bulla Cruciatæ non datur hæc facultas. Respondetur, etiam si hoc concedatur, nullum esse inconueniens, propter differentias assignatas. Deinde posset apparentius colligi hæc facultas ex alia clausula eiusdem bullæ, in qua conceditur fidelibus, vt possint tempore interdicti Eucharistiam recipere in priuatis Ecclesijs, Monasterijs, & religionibus: præterquam in die Paschatis: Nam si pro tempore interdicti datur hæc facultas multo magis videtur data, pro alijs temporibus. Sed neque hæc ex clausula recte colligitur huiusmodi priuilegium, alioqui ex vi illius etiam liceret sacramenta Extremæ vntionis & Matrimonij à quocunque Sacerdote recipere, quia in ea clausula non tantum de Eucharistia sermo est, sed etiam de alijs sacramentis: hoc aut plane falsum est, vt per se constat: in illa ergo clausula nullum speciale priuilegium conceditur circa personam ministri, quæ datur est sacramentum, sed per se & directe circa tempus, quod alias interdictum erat, concomitanter vero circa locum, scilicet, quod in quacunque Ecclesia vel oratorio approbato id fieri possit, ex vi tamè illius confessionis non tollitur, quin tale sacramentum suscipiendum sit ab eo, qui alioqui habeat potestatem illud administrandi, sicut ibidem conceditur eo tempore posse audiri Missam in oratorio priuato, per quod non excluditur, quin Missa dicenda sit à Sacerdote habente à suo Episcopo facultatem rem sacram facienda. Itaque in tota Cruciatæ bulla nullam ego clausulam inuenio, in qua hæc licentia concessa sit.

Secundum dubium est, circa hæc priuilegia regularium: an ex vi illorum possint in die Paschatis in suis Ecclesijs Eucharistiam ministrare, & è contrario, an possint fideles ibi illam recipere. Et ratio dubitandi est, quia in huiusmodi priuilegijs excipi solet dies Paschatis, seu dies Resurrectionis, in quo specialiter exigitur Parochi aut Diocesani licentia, vt constat ex supplemento Minorum, concess. 160. & ex compendio Minorum, verbo, Comunicare, concess. 149. & 150. vbi Nicolaus V. Sixtus IV. & Leo X. hanc exceptionem adhibuerunt. Vnde difficultas non est, quin hæc exceptio sit certa & indubitata, de sensu autem illius non immerito dubitari potest. Multi enim intelligunt hoc de primo die Resurrectionis, ita vt in eo non possit communicatio fieri extra propriam Parochiam, sine licentia Parochi, siue fiat ex deuotione, siue ad implendum præceptum. Ita tenet Nauarr. cap. 21. nume. 32. quem multi recentiores secuti sunt, qui solum fundari possunt in rigore & proprietate illius verbi, præterquam in die Paschatis, seu, in die Resurrectionis. Quod si obijcias, sequi eum, qui feria quinta in Cœna Domini in Parochia communicauit ad implendum præceptum, si velit in die Paschatis communicare, debere necessario in Parochia iterum communicare, & non alibi, nisi ex Parochi facultate: concedunt sequelam, quia ille dies est simpliciter exceptus, fortasse, quia uoluerunt Pontifices eum diem reseruare, vt in eo omnes fideles ad suas Parochias conuenirent, & obedientiam Pastoribus debitam profiterentur.

Quod si rursus obijcias, quia è contrario sequitur extra primum diem Paschatis posse fideles communicare in Ecclesijs mendicantium, etiam ad implendum præceptum: seu licet non habeant animum iterum communicandi in Parochia in die Paschatis, quod plane videtur absurdum & contra intentionem Pontificum facientium illam exceptionem, quæ facta est in fauorem Parochorum: hoc autem modo intellecta omnino derogaret eorum iurisdictioni & obedientiæ: quia nullus fidelis cogere-
D d d d vnquam

Unquam ex vi præcepti in Parochia communicare, sed solum illi, qui præceptum communionis annuæ in primo die Paschatis implere vellent: unde hoc etiam est contra consuetudinem Ecclesiæ, quæ leges & privilegia optime interpretatur. Ad hanc objectionem nihil Nauarrus respondet, nec alij, qui (vt opinor) sequelam non audent concedere: nam potius, autem, eum, qui communicat feria quinta in Cena Domini in Ecclesijs horum religiosorum, ternerit nihilominus ad communicandum in Parochia alio die infra octauas Paschæ. Quod licet in se verum sit, non videtur tamen consequenter dictum, quia tunc fidelis recipit Eucharistiam tempore præcepto & de manu eius, qui habet à superiori facultatem ministrandi: cur ergo non implet præceptum? Dices, quia non recipit in Parochia. Sed contra, quia nullum est præceptum specialiter obligans ad recipiendum in Parochia: nam in capitulo, Omnis vtriusq; sexus, in quo præceptum hoc fundatur, nihil de hoc dicitur, sed solum, quod accipiat Eucharistiam in Pascha à proprio Sacerdote: in prædicto autem casu iam iste recipit in Pascha: nam hoc verbum per quindecim dies iam ampliatur, vt supra diximus, & recipit à proprio Sacerdote, quia recipit ab eo, qui dandi facultatem habet à Summo Pontifice, sicut confiteretur proprio Sacerdoti, eidem ex eadem facultate confitendo: ergo nulla est ratio, cur per talem communionem non impleat hoc præceptum. Accedit, quod iuxta hanc expositionem, nimis & ultra rationem & intentionem Pontificis limitantur hæc privilegia Religiosorum. Primum patet, quia iuxta prædictam interpretationem duplex fit exceptio vnicui tenore, vel forma verborum. Vna est de tempore, seu de communionem tali die facta, scilicet, primo die Resurrectionis, alia est de communionem, qua Ecclesiasticum præceptum impletur, quæ distincta est à præcedenti: nam prior abstrahit à communionem præcepta, & non præcepta: hæc vero abstrahit à communionem facta in illo primo die, vel alio ex quindecim supra dictis: hoc autem præter omnem rationem esse videtur, quia illa verba vnicui simplicem sensum, & vniuocam significationem habere debent: illi autem sensus diuersi sunt, & in multiplici verborum significationem fundati. Secundum autem patet, quia Pontifices in illa exceptione solum intendunt, vt fideles semel in anno suos Pastores recognoscant, ab eis Eucharistiam suscipiendo, ex eorumve licentia & facultate, ad hoc autem satis est, vt communionem, qua præceptum impletur, ab eis necessario sint suscepturi, vel ex eorum facultate: ergo sine causa exciperent ultra hoc omnem communionem primo die Paschatis factam, cum, quia ipsi intendunt per hoc conferre illi diei aliquam specialem celebritatem, aut solemnitatem, sed solum intendunt fauorem Parochorum: tum etiam, quia si fidelis iam impleuit præceptum in sua Parochia, & in die Paschæ, potest non communicare in sua Parochia, etiam si alibi non communicet, cur, si communicare vult, cogetur in Parochia communicare magis illo die, quam in alijs? aut quæ ratio potuisset Pontifices ad hoc mouere?

Dubij enodatio.

Confero igitur, veriorum interpretationem esse, mentem Pontificum fuisse excipere communionem Paschalem non materialiter (vt sic dicam) id est, quæ sit in ipso primo die Paschatis, sed formaliter, seu prout præcepta est lege, quæ præcipit, semel communicare in paschate: nam, quia cap. Omnis vtriusq; sexus in initio solum præcipit semel communicare in Paschate, quamuis postea declaratum sit, illud, Pascha, comprehendere octo, vel quindecim dies, omnis communicatio, qua impletur illud præceptum, dicitur Paschalis, seu in Paschate facta: exceptio autem quæ fit in dictis privilegijs sine dubio respicit hoc præceptum, vt in sua vi maneat, & eodem modo impletur, quo in eo statutum est: & ideo eodem sensu loquitur de communionem in Paschate, quo præ-

ceptum ipsum iuxta expositionem Pontificum, & Ecclesiæ vsum: excipitur ergo ibi (vt ex ultimo) sola communicatio, qua impletur hoc præceptum in Paschate, siue fiat primo die, siue quolibet alio sufficiente, & à contrario, si præceptum iam impletum est in Parochia ante illum primum diem, vel postea implendum est, non censetur esse per se exceptum primum diem Paschatis, quo minus in eo possint religiosi vt suis privilegijs, & ministrare hoc sacramentum. Neq; contra hoc obstat, quod in dictis privilegijs dicitur: Præterquam in festo Paschæ Resurrectionis Dominice, seu, præterquam in die Resurrectionis Domini: quia non est attendendus materialis sonus verborum, sed sensus & intentio Pontificis, qui, vt dixi, communionem, qua impletur præceptum, vocat communionem in die Paschæ, seu, quod idem est, in die Resurrectionis, propter rationem supra dictam. Neque hæc interpretatio est violenta, sed satis obuia, & clara, ac literalis, supposito modo loquendi, capir. Omnis vtriusq; sexus, & intelligentia totius Ecclesiæ. Et iuxta eandem interpretationem, intelligendam censetur similem exceptionem, quæ habetur in bulla Cruciatæ in clauisula, qua conceditur facultas accipiendi Eucharistiam tempore interdicti, in alijs Ecclesijs, vel priuatis oratorijs, vbi etiam additur, Præterquam in die Paschatis, id est, præterquam in ea communionem, qua impletur præceptum communicandi in die Paschatis. Quia, nisi sic exponamus, sequitur illud absurdum, quod possent implere hoc præceptum in priuato oratorio, & postea in die primo Paschæ, neq; ibi, neq; in Parochia communicare.

Vltimo vero est in hoc dubio aduertendum, hæc Communem privilegia intelligenda esse de ordinarijs communionibus, quæ extra mortis periculum fiunt, in quibus non accipitur Eucharistia per modum viatici: nam, quando hoc modo datur in mortis periculo, illius administratio etiam est proprio Parocho referuata, & ita expressè excipitur à Paulo III. in privilegijs Societati concessis in bulla anni 1549. Quod si in aliquo alio privilegio non excipitur expresse, ipsi iure & communi sensu intelligitur excepta, vel, quod non fit de illa sermo, sed de illis solis, in quibus Eucharistia non accipitur per modum viatici, vt dixi, & hæc est communis omnium sententia. Vnde licet ex dictis colligere voluisset Ecclesiæ, omnem communionem, qua impletur præceptum, siue diuinum, siue Ecclesiasticum proprijs Pastoribus referuare, neque de ea aliquod privilegium concedere, sed solum de alijs, quæ voluntarie fiunt. Quod si inquiras, cur hoc potius fecerit Ecclesiæ in præcepto communionis, quam confessionis? hoc enim, siue sit diuinum in mortis articulo, siue Ecclesiasticum annuæ confessionis, satis impletur per confessionem factam religiosi per huiusmodi privilegia, vel per bullam Cruciatæ: nam in hoc nulla fit exceptio. Respondetur, rationem sumendam esse ex differentijs supra positis inter sacramentum confessionis & communionis, quod illud magis necessarium est, & quandam habet difficultatem ex parte ministræ, propter quam oportuit privilegia maiora & generaliora circa illud concedere, quod notauit etiam Palacius in 4. dist. 28. dist. 6. c. 6. d. 1.

Sed quærès, an deficiente Parocho, & necessitate urgente, possint fideles in his casibus accipere Eucharistiam à religiosi vel alijs Sacerdotibus. Aliqui enim hoc negant, etiam si necessitas sit extrema, & articulus mortis. Ita sentit Nauarr. cap. 21. numer. 25. citans Cardinale in Clem. 1. de privilegijs, quaest. 1. & Syluest. verb. Excommunicatio. 7. Excom. 14. §. 3. Et fundari possunt, quia Eucharistia non est sacramentum simpliciter necessarium ad salutem. Sed, quod attinet ad articulum mortis, si Parochus non adfit, & necessitas urgeat, nõ dubito, quin possit simplex Sacerdos licite viaticum dare, siue sit religiosus, siue non, quia hæc nec fundatur in privilegijs religiosorum (quamquam Paulus III. in citata bulla

Socie.

Societatis, excipiendo festum resurrectionis, & mortis articulum, addit (nisi necessitas vrgeret) neque eis magis, quam aliis denegatur: fundatur ergo vel iure communi, quo supra diximus, explicatum esse, vt cui conceditur confessio in articulo mortis, censetur etiam concessa communio ex cap. Quod in te. de Penit. & remiss. vel in præsumpta rationabili voluntate Parochi, vel certe Episcopi, aut Summi Pontificis, si foras de alterius priuata voluntate iniqua cõstet. Ac denique est hoc valde consentaneum iuri ipsi naturali, q̄ tenetur, & tenetur Ecclesia proximis subuenire, præsertim in spiritualibus necessitatibus: necessitas autem huius sacramenti, quamuis non sit extrema, est tamen valde grauis. Et hanc sententiam tenet Angel. citans Director. Host. & Archid. verb. Excomm. c. 5. ca. 12. num. 5. In necessitate autem implendi Ecclesiasticum præceptum, non videtur vrgeratio tantæ necessitatis, tamẽ ex alio capite interdum potest fieri: quia vel fidelis non potest tempore debito in Propria Parochia communicare: quia extra illam peregrinatur, & tunc iure peregrinationis potest ibi sacramentum accipere, vbi commode potest, dummodo accipiat ab his, qui in eo loco habent potestatem administrandi, iuxta ea, quæ inferius lazius dicemus in materia de confessione. Si autem ex alio impedimento excusatur, debet, quamuis tunc communionem omittat, postea, cum primum possit in Parochia communicare, & satisfacere præcepto Ecclesiæ, & ideo quamuis tunc de manu alterius communice, illa communio nõ erit impletiva præcepti, ac proinde, licet fiat virtute dictorum priuilegiorum non erit contra exceptionem in eis factam, iuxta datam à nobis expositionem. Semper tamen intercedit hæc notanda differentia inter articulum mortis, & alias necessitates, vel potius utilitates, quod illo licitum est cuiilibet Sacerdoti, ministrare hoc sacramentum, etiam si non habet ad hoc specialem facultatem à Pastore concessam, vt dictum est: in alijs vero hoc non licet, nisi supposita aliqua facultate, vel priuilegio ministrandi hoc sacramentum, quia rationes factæ non aliter procedunt.

SECTIO III.

Cui debeat hoc sacramentum administrari.

Multa possunt hoc articulo comprehendere. Primum est, obligatio ministri ad hoc sacramentum dispensandum: hæc tenet enim solum diximus, quibus liceat hæc administratio: statim vero quæstio oritur, quinam ad illam teneantur, & quoniam hæc obligatio non est respectu omnium, sed habet proprium aliquem terminum: ideo simul explicandum est respectu quorum fit talis obligatio. Hæc autem res breuissime explicanda est ex principijs positis de sacramentis in genere, quia nihil habet hic proprie ac specialis difficultatis. Duplex enim esse potest obligatio hæc per se loquendo. Vna est, ex officio, quæ ad iustitiam pertinet, & propria est Pastorum Ecclesiæ, vt sunt Parochi, & reliqui superiores animarum, quibus ex officio incumbit eas regere in ordine ad spirituales salutem, & finem, & consequenter hæc obligatio tantum est respectu subditorum, vt per se constat. Altera est, ex charitate, quæ potest esse communis omnibus quibus hoc sacramentum ministrare licet, respectu cuiuscumq̄ in spirituali necessitate existentis, quia charitas omnia cõplectitur. Omitto obligationem omnino per accidens, & extrinsecam, qualis potest esse ex voto, quia nihil ad re præsentem pertinet, nec de obligatione charitatis aliquid hic addendum est, sed seruanda sunt & applicanda generalia principia, & præcepta charitatis ac misericordie, vt etiam diximus citato loco de sacramentis in genere. De obligatione autem iustitiæ quæri potest, quædo, vel quoties obliget Parochos administrandum hoc sacramentum suis Parochianis: quidam

Fr. Suarez, Tom. 3.

enim Theologi sentiunt, solum obligare, quando ipsos Parochianos præceptum communicandi obligat. Ita Rich. in 4. d. 12. art. 2. q. 3. Syluester verb. Confessor. 2. q. 18. itaque iuxta hoc solum tenebuntur semel in anno ministrare, quod sane per se statim apparet improbabile, & absurdum: Dicendum ergo est teneri proprium pastorem ad ministrandum hoc sacramentum, quoties oues rationabiliter & opportune petunt, itaq̄, si non nimis frequenter petant, neq̄ ultra id, quod earum statum & reuerentiam sacramenti decet, tenebitur Parochus, per se loquendo, sacramentum concedere, vt recte docuit Adrian. in 4. qu. 5. de conf. dub. 8. Soto d. 12. a. 6. Nauar. in c. Placuit de Pen. d. 6. n. 172. Et ratio est, quia Parochi nõ aluntur à fidelibus, vt sibi ministrent necessaria ad implenda præcepta, sed etiam ea, quæ sunt valde vtilia & opportuna salutis animarum, imo hoc maxime pertinet ad munus pastorum: alioqui non satis esset salutis ouium prouisum: & ideo non solum in diebus festis, sed etiam in alijs tenentur Parochi ordinarie facere sacrum in sua Parochia, & similiter tenentur confessiones audire, quando subditi indigent, quamuis non vrgeat præceptum Ecclesiæ: sic ergo dicendum est de hoc sacramentum, quod est valde vtile, & ad hoc institutum, vt frequenter accipiat. Dixi autem (per se) quia ex accidente poterit excusari Parochus, vel propter rationabilem occurrentem causam, vel certe, quia habet alios coadiutores, ad quos possunt oues sine vilo dispendio vel difficultate accedere, & ideo potest eas ad illos remittere & excusare, etiam si illi voluntarie & ex priuilegio sacramenta ministræ, vt religiosi: regulariter tamẽ cauere tenentur Parochi, ne se ostendant difficiles in hoc ministerio, ne animos suorum subditorum remittant, sed ad piam potius frequentiam alliciant.

Secundum in titulo contentum est, qualis debeat obseruari petentis dispositio, & conditio, vt ei possit & debeat hoc sacramentum ministrari: sed omnia q̄ in hoc p̄cto dici possunt, in superioribus tractata sunt: nam primum omnium obseruanda est ætas, de qua dictum est, disp. 70. sect. 1. Deinde obseruandum est, an bene dispositus accedat, de qua re longissime disputatum est supra, disput. 67. Et huc spectat, vt recipiens accedat ieiunus, & vt seruet omnia, quæ necessaria sunt, vt digne petat hoc sacramentum. Vltimo obseruari potest status petentis, an scilicet vxoratus, vel cõtinens, & similia, quæuis hoc raro necessitatis sit, sed consilij, ad prudenter iudicandum, quæ frequentia illi expediat: quæ tamen cura magis ad confessorem pertinet, quam ad dispensantem hoc sacramentum, & de ea re satis dictum est supra tractando de frequentia.

Tertio principaliter proposita est quæstio, ad inquirendum, an oporteat, eum, cui datur hoc sacramentum, esse personam distinctam à ministrante, atque adeo, an liceat alicui communicare se ipsum, & est quæstio de communione, quæ fit extra sacrificium, nam de ipso Sacerdote sacrificante certa fides est, posse communicare se ipsum, vt definit Trident. sess. 13. cano. 10. contra quosdam huius temporis hæreticos, qui contrarium docere cõeperunt sine vilo fundamento, nam, & Christus seipsum communicauit, & infra ostendemus, Sacerdotem sacrificantem teneri ad participandum quod obtulit, vnde cum in illo munere ipse sit supremus minister post Christum, non est alius à quo accipiat, nisi à se ipso, & ideo seipsum facit participem sacrificij, sicut etiam orando, & offerendo pro alijs, orat & offert pro seipso. Difficultas ergo est de communione laica, siue persona, quæ recipit sacramentum, sit Sacerdos, siue nõ. Et ratio dubitandi est, quia in hoc semper est longe diuersa ratio, quam in sacrificante, quia sacrificans, vt dixi, est in eo munere supremus minister, & ideo seipsum facit participem sacrificij: alij vero omnes, qui non sacrificant, sunt inferiores, & tantum per Sacerdotem offerunt: ita, vt licet contingat, aliquos

D d d a esse

esse ex se Sacerdotes, illud fit per accidens & materialiter, quia tunc non se gerunt, ut Sacerdotes: ergo nullus potest hoc modo communicare, nisi per Sacerdotem, & de manu illius. Et confirmatur: nam in caeris sacramentis nullus potest sibi ipsi ministrare sacramentum, sed oportet semper ministrantem, & cui ministratur, esse personas distinctas: ergo idem erit in praesente considerando tantum rationem sacramenti. Propter quas forte rationes Summissa aliqui ita sentire videtur: Armilla enim, verb. Communio. n. 8. dicit, Sacerdotem non sacrificantem non debere communicare seipsum regulariter. Caiet. vero in Sum. Verb. Communio, significat, hoc non licere Sacerdoti, nisi in necessitatis articulo, in quo casu affirmat licere: de alijs vero inquit, se nihil sancitum legisse. Et reuera nullum in iure inuenitur praecipuum ratione cuius necessarium sit dantem & fumentem hoc sacramentum, esse personas distinctas: hoc enim ius, nec scriptum est, quod ego legerim, nec etiam potest ex sola consuetudine colligi: nam olim fideles communicabant seipsum, vel in Ecclesia accipientes proprijs manibus, quod & de Apostolis in nocte Coenae supra diximus, vel ad proprias domos deferendo, ibique se communicando. Vnde, neque ex vi solius institutionis potest colligi haec prohibitio, quia talis consuetudo non erat institutioni contraria, & ratio est clara, quia hoc sacramentum est institutum per modum cibi, & vsus eius per modum manducationis, haec autem actio accōmodo date fit ab ipsomet fumente ergo ex vi talis institutionis nil repugnat, quod aliquis sibi sumat hunc cibum: neque in hoc concluditur indecentia aliqua, aut iniuria sacramenti, nec repugnat effectui eius, quia potest sumi sine obice, & cū debita dispositione, & tunc sacramentum est, quod per se causat effectum, ministrans vero solum se habet, ut applicans, uihil autem repugnat, ut idem sibi applicet causam, à qua foueatur seu nutriatur. Tandem differt multum inter hoc sacramentum, & reliqua, ut notauit D. Thom. art. sequent. ad 2. Nam alia constitunt in vsu, & ex vi talis actionis seu formae dicuntur habere ordinem ad personam distinctam: hoc uero sacramentum est permanentis, & ab una tantum persona fit non circa illam personam, sed circa materiam ipsam, & ideo potest sacramentum sic factum applicari ad vsum, vel ab ipso fumente, vel ab alio. Quocirca nullum fundamentum inuenio ad asserendum per se, & ex intrinseca ratione, ob solam identitatem dantis & fumentis prohibitum esse, ut aliquis possit communicare seipsum, quia nullum etiam fundamentum est ad dicendum distinctionem personarum esse necessariam, nec satis est dicere, consuetudinem induxisse hanc necessitatem: quia haec consuetudo magis est negatiua, quam positiua. Est n. aduertendum, hic nos loqui: ex vi identitatis & distinctionis personarum: nam ex vi iuris dispensandi clarum est neminem posse sibi sumere, qui non habet ius dispensandi, quia sibi sumere etiam est dispensare, & hinc oritur, ut nec laici, nec inferiores clerici possint seipsum communicare, & idem est de Diacono, saltem sine licentia Presbyteri, & de quolibet Sacerdote non habente ius, vel facultatem dispensandi: consuetudo ergo praedicta magis in hoc fundata est, quam in necessaria distinctione personae dantis & recipientis, praesertim, quia Diaconiam nunquam administrant hoc sacramentum: Sacerdotes uero regulariter communicant sacrificando: extra sacrificium uero, aut cū aegrotant, aut in Missa alterius Sacerdotis, & in utroque casu necesse est moraliter loquendo, ut ab alio accipiant. Vnde recte dixit Durand. in 4. d. 13. qu. 4. si contingat Sacerdotem aegrotare, & non adesse, nisi Diaconum, qui sacramentum deferat, debere Sacerdotem proprijs manibus se communicare: & in die Parasceues Sacerdos communicat seipsum, quamuis non sacrificet: nulla ergo est consuetudo, ex qua talis prohibitio satis colligi possit, quia uero res non est v-

*Durandus
Ager Sacer-
dos deficiente
alio Sacerdo-
te proprijs
non Diaconi
manib. com-
municare de-
bet.*

fitata, non debet facile fieri, nisi ubi vnus tantum esset sacerdos, qui non posset sacrificare: posset tñ ex praedictis seipsum de uotionis causa communicare: lectulo n. Scandalo, ut existimo, non peccaret. Rogabis, utrum possit idem facere laicus, saltem in extrema necessitate mortis, quando non habet Sacerdotem, quia extra illam certum est non posse: nonnulli autem idem docent de illo casu, sed nullo iure probant, quia ex institutione praecise non sequitur: ut dictum est, nec ostendi potest ius diuinum posituum: Ecclesiasticum autem non obligat cum tanto rigore, maxime, cum ius sibi subueniendi in tam graui necessitate, sit maxime intrinsecum, & ideo Caietan. Math. 26. opinatur hoc esse licitum, quod mihi maxime placet, & honesta et Regina Scotiae martyrium subitura, prius sacramentum, quod apud se habebat, proprijs manibus, sumplit cum summa omnium laude, & quamuis fortasse habuerit amplam circa hoc Pontificis concessionem, tamen etiam sine illa pie & sanctè fecisset.

SECTIO IV.

Quibus modis peccet mortaliter, qui indigne ministrat hoc sacramentum, vel qui ab indigno ministrante suscipit.

Circa priorem partem huius quaestions, quae proprie ad praesentem disputationem spectat, generalis regula tradi potest, ut minister digne dispense hoc sacramentum, oportere, ut obseruet omnes leges, quae tam ex parte sacramenti, quam ex parte recipientis, quam etiam ex modo & circumstantijs, ac denique ex parte ipsius ministri, necessariae sunt ad huius sacramenti reuerentiam. Primo itaque ex parte sacramenti necesse est, ut ministretur sub specie panis rite consecrati, & huc pertinet, ut neque sub vtraque specie, nec sub sola specie vini dispensetur, iuxta superius dicta praecedente disputatione. Secundo ex parte fumentium obseruare debet omnia, quae supra tractata sunt, quae omnia sub hoc uerbo concluduntur, ut non det indigne accedentibus, vel irreuenter tractantibus hoc sacramentum, quando in foro Ecclesiae canit de digna sumptione, uocō autē sumptionem indignam, non solum ratione peccati, sed etiam aetatis, ut infantia, supposita Ecclesiae consuetudine, ratione amentiae aut phrenesiae, cum eundem periculo expunctionis, aut ratione aegritudinis, cum simili periculo vomitus, quae omnia sunt per se clara ex principijs positjs, ut notauit Caiet. in sum. verb. Communio, quia in his omnibus interuenit iniuria sacramenti, quam vitare tenetur minister, quantum potest, & nullo modo illi cooperari, & in his omnibus, interuenit peccatum mortale ex suo genere, excusari tamen potest interdum propter ignorantiam, vel in aduerentiam, praesertim facti, vel futurum euentus.

Tertio obseruare debet minister omnes circumstantias necessarias, quae praecipue considerandae erunt iuxta Ecclesiasticas leges, vel receptas consuetudines, nam ex sola natura rei vix possunt particulares aliqua circumstantiae designari, praeter illud generale principium, quod Paulus posuit. Omnia uestra ordinatae sunt: quod maxime obseruandum est in rebus graui ac religiosa: ex Ecclesiae autem ordinatione, peccari in hoc grauius potest, vel tempore ab Ecclesia interdicto ministrari, vel in loco prohibito, ut in priuata domo, sine debita facultate, & Episcopi approbatione. Item, si ministratur sine uestibus sacris, quae iuxta morem Ecclesiae necessariae sunt. Item, si ministratur sine debito cultu, & apparatus, & caeremonijs uisitatjs. In qua re per pauca esse uidentur iuxta vsum Ecclesiae necessariae, loquendo praecise de dispensatione sacramenti, quae fieri potest ex praedictis: nam sufficit ut fiat in loco sacro, aut approbato ad Episcopo, & quod minister indutus sal-

tem sit superpelliceo, & stola, vt notat Turrecrem. cap. Ecclesiast. dist. 23. & Jacob. de Grañis. lib. 2. c. 40. qui dicunt hæc esse necessaria sub præcisa obligatione, præter hæc autem, nihil aliud esse videtur in rigore, & ex graui præcepto necessarium: nam licet soleat accendi lumen, & præmitti generalis confessio & aliqua orationes, non videntur tam hæc tam graua tamq̃ rigorosa præcepta, vt, secluso scandalo, & contemptu, eorum omisso mortale peccatū esse videatur: omnino tamen cauendum est, ne id fiat: est enim nonnulla irreuerentia, quia grauis culpa venialis excusari non potest, præsertim si voluntarie & ex sola animi remissione fiat, absq̃ alia causa rationabili.

Quartò, ex parte ministri, præter ea, quæ supra dicta sunt de potestate Ordinis, & iurisdictionis, necessaria est conueniens dispositio, saltem vt nō sit in statu peccati mortalis, alioqui nouum peccatum mortale committeret, vt sentiunt Dd. in 4. d. 13. Palud. q. 1. Soto art. 3. Syluest. verbo Eucharist. 3. nu. 4. & colligitur ex Nicolao Papa in ca. vltimo 25. q. 8. vbi dicit: Adulterum Sacerdotem, ministrando hoc sacramentum, se tantummodo legere, & vnde alijs commodū exhibet, inde sibi dispēdium præbere. Ratio vero sumi potest ex dictis supra de sacramētis in genere, vbi hoc generaliter ostendimus de omni ministrante quodlibet sacramentum in peccato mortali. Dices, non videri hic esse eandem rationem, quia hic non agimus de conficiente Eucharistiam, sed præcise de dispensante, qui nec sumit, nec conficit sacramētum, sed tantum applicat iam factum. Respondetur, quāuis in hoc non sit rationis similitudo, tamen in eo est quod hæc dispensatio est sacrum & prauissimum ministerium, ad quod sancte perficiendum Sacerdos est peculiariter consecratus, & specialem gratiam accipit, & ideo graue peccatum committit, suo munere abutendo, & sacramentum sanctissimum non sancte ministrando. Adeoq̃ superat hoc sacramentum cætera, vt non sit actio minus sacra & religiosa hoc sacramentum iam factum distribuere, quam vnctionem, verbi gratia, efficiendo ministrare: sicut ergo hoc peccatum mortale, ita & illud: vnde fit, tanto fore grauius, quanto peior fuerit status ministrantis, magis ve publicus, præsertim si sacrilegio scandalum contingatur, augebitur deinde, si Ecclesiastica censura accedat, vt si sit hæreticus, vel alia ratione excommunicatus: nam sola Ecclesiæ prohibitio, & censura est speciale impedimentum per se sufficiens, vt eius violatio speciale peccatum mortale sit, vt constat ex materia de censuris, & ex hoc titulo poterit irregularitas incurriri, nam hæc administratio huius sacramenti reuera est actus Ordinis sacerdotalis, & ideo, qui illum exercet excommunicatus, irregularis fit, iuxta communem doctrinam de irregularitate.

Sed obijcies contra præcedentem assertionē, quia sequitur semper esse peccatū mortale, hoc sacramentum tangere in peccato mortali, quia, quod maxime videretur facere, qui hoc sacramētum ministrat, est illud tangere. Ad hoc quidam absolute concedunt sequelam, vt Adria. q. 3. de Baptismo. 2. parte illius circa fin. & fauet D. Thom. supra. q. 80. art. 4. d. 1. vbi rationem quandam assignat, ob quam peccatores, qui tangebant Christum in propria specie existentem, non peccabant, nunc autem repelluntur à contactu huius sacramenti. Sed hoc nō est vnuerfaliter verū, primū enim, si occurrente necessitate ex parte ipsius sacramenti, verbi gratia, vt à terra eleuetur, tægatur ab aliquo in peccato mortali existente, non est peccatum mortale, secluso contemptu & scandalo, quia illud ministerium non est proprie sacrum, quod requirit ministerium consecratum, sed potest exerceri à laico, vt hic dixit Diuus Thomas, qui hanc etiam partem docuit in 4. d. 23. q. 1. a. 3. quæstiunc. 5. ad 4. & Alenf. 4. p. 52. membr. 7. Bonauent. in 4. d. 9. a. 2. q. vlt. Soto 13. q. 1. a. 3. Quin potius etiam si causa adoratio-

Franc. Suarez, Tom. 3.

nis aliquis de osculetur hoc sacramentum in statu peccati mortalis, ab hoc capite non peccaret mortaliter, quamuis Bonau. significet esse aliquid peccatū, & Soto addat, fortasse esse mortale, sed non video, qua ratione, quia illa actio, neq̃ ex receptio, neq̃ administratio sacramēti, nec per se requirit ministerium consecratum, vt ex officio deputatum: licet ergo sit aliquis irreuerentia, maxime si homo aduertat statum suum: tamen non est grauis iniuria, nec morale sacrilegium, dico autem præcise ex hoc capite, quia suppono, huiusmodi contactum seu osculum nō esse alioqui prohibitum, sed per se licitum esse. Ad argumētum ergo negatur sequela, quia administratio, vt dixi, est actus proprius ministri sacri, ad quem ex officio sanctificatur. Vnde fit maiorem rationem scrupuli esse in Sacerdote, qui existens in peccato mortali tangit hoc sacramentum, vel immediate, vt ab vno in aliud vas mutet, vel mediate, vt deferendo in processione, vel in alium locum transferendo: nam totum hoc munus videtur per se proprium Sacerdotis. Quapropter, vt minimum, videtur res dubia, & in Sacerdote reprehendenda: sed nihilominus non audeo dicere, hoc esse peccatum mortale, quia res non videtur adeo grauis, neq̃ quæ per se ita requirit ministerium consecratum, & ex officio ad hoc deputatū. Sed quid, si laicus non solum tangat, sed etiam deferat hoc sacramentum ad infirmum propter extremā necessitatem? Respondeo, non peccare mortaliter, etiam si in peccato mortali id faciat. Ita Paludan. in 4. distinct. 5. quæst. 2. concl. 3. & ratio est, quia, licet illa sit dispensatio sacramenti, tamen non solemniter facta, neque à ministro per se consecrato ad illud munus, sed solum priuatim ob necessitatem, sicut dictū est de laico baptizate in necessitate: est enim fere eadem ratio. Vnde addit Paludanus, idem esse dicendum de Sacerdote ministrante hoc sacramentum in simili necessitate: sed non est verum, per se loquendo. Poterit quidem interdum excusari ob naturalem inaduertentiam ortam ex sollicitudine & diligentia adhibita ratione necessitatis, tamen per se loquendo, reuera tenetur se disponere ad tale ministerium, quia Sacerdos exercet semper hoc ministerium, vt minister ex officio ad illud consecratus, & tale ministeriū, vt ab illo sit, semper est de se solemniter ac maxime sacrum alioqui quoriscunque Sacerdos præber viaticum, excusaretur ab hac obligatione: nam, quod deferat cum maiori, vel minori pompa exteriori, aut ex obligatione iustitiæ, vel ex charitate, parū interest ad obligationem prædictam. Non est autem necesse, vt ad huiusmodi ministerium cōfessionem præmittat: sed sufficit contritio, cum communicatur nō sit. Præter hanc autem dispositionem nō inuenio aliam simpliciter necessariam ad hoc ministerium, vt, v. g. quod dispensans hoc sacramentum sit ieiunus, vel aliquid simile: nullum enim de hoc extat posituum præceptum diuinum, aut Ecclesiasticum.

Vltimo ex dictis definitur, quod supra huc remissi, & ad recipientes pertinet, quomodo, scilicet, peccent recipiendo hoc sacramentum ab indigne ministrante: seruanda enim est, & applicanda doctrina supra data de sacramentis in genere: hoc enim per se & intrinsece malum non est, vt doceat Nicolaus Papa, dicto capite vltimo, 15. quæstio. 8. quia hoc non est operari malum, sed permittere, & vt iure suo, bene vtendo malitia alteri in proprium commodum. Quo fit, vt in duobus casibus possit hoc esse malum. Primus, si in tali receptione includatur cooperatio ad peccatum alterius, quia cooperari ad peccatum, intrinsece malum est: erit autem cooperatio, si quis sine causa, vel vilitate, inducat alium non paratum ad tale ministerium, aut si facile euitare posset tale peccatum proximi, talemque sacramenti irreuerentiam, accipiendo sacramentum ab alio digno ministro, & nolit facere, quæ omnia laicius prædicto loco declarata sunt. Secundus casus est, si minister sit ab

Dddd 3 Eccle.

Conc. Const.

Ecclesia prohibita, vel præcisus, quod iam intelligendum est, iuxta limitationem Concilij Constant. prædicto loco tractatam. Hic vero inquiri solet, an sit specialis prohibitio recipiendi hoc sacramentum

Nauarr.

à Sacerdote concubinario publico, sicut Nauarr. affirmat, cap. 25. num. 80. ex cap. Nullus. & cap. Præter hoc, distinct. 132. ubi etiam Missam prohibemur audire ab huiusmodi Sacerdote. Sed verius censetur contrarium, quod tenet Soto in 4. distinct. 21. qu. 1. art. 4.

Soto.

quia illa prohibitio, vel per contrariam consuetudinem cessauit, vel quod solidius est, reuocata videtur

Conc. Const.

per Concil. Constant. Nam regula ibi statuta generalis est ad omnes censuras & suspensiones, & illa sola iam est seruanda. Vltimo inquiri solet, an in casu necessitatis extremæ liceat à quocunq; ministro recipere hoc sacramentum, etiam si sit præcisus ab Ecclesia, & maxime, si sit hæreticus. Durand. enim, Paludan. & alij distinct. 13. absolute negant, Gregor. lib. 6. Dialog. cap. 31. & habetur in cap. Superueniente

Duran.

1. quæst. 1. cap. vltim. 2. quæst. 1. laudat Hermenigildum, eo quod in fine vitæ noluit ab hæretico Eucharistiam accipere. Nihilominus censetur à quocunq; licet in eo casu accipere sacramentum. Pœnitentiæ, licere etiam sumere sacramentum Eucharistiæ, iuxta generalem regulam positam in ea. Quod in te.

de pœnit. & remiss. ubi, licet formaliter sit sermo ex parte recipientis, est tamen eadem ratio ex parte ministrantis: sicut sacramentum pœnitentiæ permittitur accipi in extrema necessitate à quocunq; Sacerdote quantumuis præciso & hæretico, ita etiam sacramentum communionis, quod licet non sit tantæ necessitatis, est tamen maxime utilitatis & grauissimæ ac sufficientis necessitatis, vt non sit verisimile.

voluisse Ecclesiam suos fideles priuare tanto beneficio in extremo mortis articulo, præsertim quia huiusmodi censuræ sunt in odium iniquorum Sacerdotum, ita tamen vt non cedant in grauissimum detrimentum bonorum fidelium: vnde in hoc nullus sit fauor huiusmodi malis ministris: sed solum ipsis fidelibus in extrema necessitate existentibus: licet ergo ab eis hoc sacramentum suscipere per se loquendo: id est, secluso periculo scandali publici, aut infamiae religionis: aut periculi alterius mali, ad quod possit hominè talis minister inducere, quæ rationes maxime occurrere possunt, quando minister est hæretic⁹, & quântum ex historiis colligi potest in facto illo Hermenigildi interuenerunt, & ideo merito laudatur, et ob rectam intentionem, tum ob prudentem actionem, qualis Catholicum & sanctum Principem decebat.

ARTICVLVS IV.

Vtrum Sacerdos consecrans teneatur sumere hoc sacramentum.

Sup. q. 30. ar. 12. & 3. d. 12. q. 3. ar. 2. q. 2.

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod sacerdos consecrans non teneatur sumere hoc sacramentum. In alijs enim consecrationibus ille, qui consecrat materiam, nõ videtur sicut Episcopus consecrans chrisma, non limitur eodem. Sed hoc sacramentum consistit in consecratione materiae Ergo Sacerdos perficiens hoc sacramentum nõ necesse habet vti eodem: sed potest licite à sumptione eius abstinere.

q. 69. ar. 5. ad 4. ar. 24.

2. Præterea, In alijs sacramentis minister non præbet sacramentum sibi ipsi, nullus enim baptizari potest seipsum, vt supra dictum est. Sed sicut baptizatus ordinatus dispensatur, ita & hoc sacramentum. Ergo Sacerdos perficiens hoc sacramentum non debet ipsum sumere à seipso.

q. 73. ar. 5. & q. 79. ar. 8.

3. Præterea, Contingit quandoq; quod miraculose corpus Christi in altari apparet sub specie carnis, & sanguis sub specie sanguinis, que non sunt apta cibo & potui: vnde (sicut supra dictum est) propter hoc sub alia specie traduntur, ne sint horrosumentibus. Ergo Sacerdos consecrans, non semper tenetur sumere hoc sacramentum.

Sed contra est, quod in Concilio Toletano legitur & habetur * de consecrat. distinct. 2. capit. Relatum, Modis omnibus tenendum est, vt quotiescunq; sacrificans corpus Christi, & sanguinem Domini nostri Iesu Christi in altari immolatur, toties perceptiois corporis & sanguinis Christi participem se præbeat.

Respondeo dicendum, quod (sicut supra dictum est) Eucharistia non solum est sacramentum, sed etiam sacrificium. Quotiescunq; autem sacrificium offert, debet sacrificij participem: quia exterius sacrificium, quod offertur figurat, est interioris sacrificij, quo quis seipsum offert Deo, vt Aug. dicit, 1. o. de Cr.

uit. Vnde per hoc quod participat sacrificio, ostendit ad se se offerre sacrificium interius pertinere. Similiter etiam per hoc, quod sacrificium populo dispensat, ostendit se esse dispensatorem diuinorum, quorum ipse primo debet esse participes, sicut Dionys. dicit in lib. Eccl. Hier. ar. Et ideo ipse ante sumere debet, quam populo dispenset. Vnde in prædict. ca. legitur: Quale est sacrificium, cui nec ipse sacrificans participes esse dignificatur: Per hoc autem sit participes, quod de sacrificio sumit secundum Iud. Apostoli, 1. Corin. 10. Nonne qui edunt hostias, participes sunt altaris? Et ideo necesse est, quod Sacerdos, quotiescunq; consecrat, sumat integre hoc sacramentum.

Ad primum ergo dicendum, quod consecratio christiani, vel cuiuscunq; alterius materia, non est sacrificium, sicut consecratio Eucharistiæ. Et ideo non est simile ratio.

Ad secundum dicendum, quod sacramentum baptizati perficitur in ipso vsu materiae. Et ideo nullus potest baptizare seipsum, quia in sacramento non potest esse idem agens & patiens. Vnde nec in hoc sacramento Sacerdos consecrat seipsum, sed panem & vinum. In qua consecratione perficitur sacramentum, vsus autem sacramenti est consequenter se habens ad hoc sacramentum, et ideo non est simile.

Ad tertium dicendum, quod si miraculose corpus Christi in altari sub specie carnis appareat, aut sanguis sub specie sanguinis, non est sumendum. Dicit enim Hier. super Leuit. De hoc quidem hostia, que in Christi commemoratone non habetur, fit edere, de illa vero, quam Christus in ara Crucis obtulit, secundum se nihil edere licet. Nec propter hoc Sacerdos trahitur, sed efficitur, quia ea, que miraculose sunt, legi non subducuntur. Consulendum tamen esset Sacerdoti, quod iterato corpus & sanguinem Domini consecraret & sumeret.

COMMENTARIVS.

Affirmat D. Thom. necessarium esse, vt Sacerdos consecrans integre sumat hoc sacramentum, quia consecrans sacrificat: qui autem sacrificat, debet fieri sacrificij participes, edendo ex illo, quia, vel hoc spectat ad perfectionem sacrificij, vel est obligatio consequens ipsum. De qua re hoc loco nihil amplius dicem⁹: pertinet enim ad materiam de sacrificio infra tractandam. Solum aduerte, ex dicturi D. Thom. videri probari conclusionem quoad illam particulam, (integre) quia, vt minister ostendat se esse dispensatorem diuinorum, & ad sacrificium pertinere, satis est, vt aliquid ex illo edat: nõ est autem necesse, quod totum atq; integrum sacrificium comedat. Responderetur, nõ esse mentem D. Thom. necessarium esse, sacerdotem sumere totum, quod consecrat, sed sumere vtramq; speciem, & hoc vocat (integre) & hoc satis probatur, si supponamus, vtramq; speciem esse de essentia hui⁹ sacrificij quia oportet Sacerdotem participare de eo, quod est essentialiter in sacrificio. Solutio ad secundum explicata est disputatione præcedente, sect. 3.

ARTICVLVS V.

Vtrum malus Sacerdos Eucharistiam consecratur possit.

Ad quintum sic proceditur. Videtur, quod malus Sacerdos consecratur possit.